

ZAIMKI OSOBOWE I DZIERŻAWCZE

Zaimek osobowy **zamienia** rodzajnik wraz z rzeczownikiem lub sam rzeczownik i zachowuje **ten sam rodzaj** co rzeczownik, **tą samą liczbę**, **ale niekoniecznie ten sam przypadek deklinacji**.

Mamy np. takie zdanie:

Idę **do koleżanki**.

Nie może być domyślnego podmiotu, więc musimy zacząć zdanie od zaimka osobowego „**ja**”. Rzeczownik „**koleżanka**” musi być poprzedzony **rodzajnikiem w odpowiednim przypadku deklinacji**, a ponieważ po przyimku „**do**” stawiamy pytanie **do kogo, do czego, więc celownika**, przeto rodzajnik ten też musi być w **celowniku**.

Otrzymujemy:

Ich gehe **zu der Freundin**.

Bo słowo „**koleżanka**” jest **rodzaju żeńskiego**, a rodzajnik w celowniku rodz. żeńskiego musi mieć postać „**der**”.

Chcemy teraz utworzyć zdanie, w którym rzeczownik „**koleżanka**” będzie zastąpiony zaimkiem osobowym.

Idę **do niej**.

Zaimek zamienia rodzajnik wraz z rzeczownikiem, zachowując ten sam rodzaj co rzeczownik, a więc żeński i

ten sam przypadek po przyimku „zu”, a więc celownik.

Otrzymujemy:

Ich gehe **zu ihr**.

Bo zaimek osobowy w celowniku rodz. żeńskiego ma właśnie postać „**ihr**”.

Mamy takie zdanie:

Chcielibyśmy **z panią** zatańczyć.

Tu znowu musimy zacząć zdanie od podmiotu, a więc słowa „**my**”. Wprawdzie nie ma tu rzeczownika, ale po przyimku „**z**” zadajemy pytanie **z kim, z czym?** i przez to każdy zaimek osobowy i każdy rzeczownik musi być w **celowniku**.

Otrzymujemy:

Wir mochten **mit Ihnen** tanzen.

Bo po przyimku „**mit**”, zaimek osobowy grzecznościowy „**Sie**” zmienia się w postać „**Ihnen**”.

Inny przykład. Dialog:

-Czy jesteś Polakiem?

-Nie. Nie jestem nim.

Zmiana trybu zdania nie oznacza zmiany zasady. W dalszym ciągu obowiązują te same reguły. Patrzymy na rodzaj i liczbę rzeczownika.

Rzeczownik „**Polakiem**” jest rodzaju męskiego.

Tu nie ma przyimka, ale po czasowniku „**jesteś**”, każdy rzeczownik i zaimek osobowy musi być w **mianowniku**.

(Mimo, że po polsku słowo **Polakiem** i słowo **nim** jest w narzędniku).

Po polsku dosłownie będzie to wyglądać tak:

-Czy jesteś **Polak**?

-Nie. Nie jestem **on**.

A więc:

Bist du **Pole**?

Nein. Ich bin nicht **er**.

Słowo „**er**” to zaimek rzeczownika „**Pole**” w **mianowniku** **rodz. męskiego**.

Przypadek deklinacji rodzajnika lub zaimka osobowego zależy zawsze i tylko od czasownika lub przyimka, a rodzaju i liczby rzeczownika musimy się niestety uczyć na pamięć.

Jeśli zdanie zaczyna się od **podmiotu domyślnego** to musi on mieć **postać zaimka osobowego w mianowniku**.

Jeśli w zdaniu nie ma **przyimków** to patrzymy na czasownik i to on wyznacza nam przypadek deklinacji rodzajnika i zaimka osobowego.

Zaimek dzierżawczy to przymiotnik stojący przeważnie przed rzeczownikiem ale bez rodzajnika. Zamiast określenia **zaimek dzierżawczy** używajmy określenia **przymiotnik dzierżawczy**. Nie będzie się on nam wtedy mylił z innymi zaimkami.

PRZYMIOTNIK DZIERŻAWCZY jest określeniem rzeczownika i stoi przeważnie przed rzeczownikiem.

Mamy takie oto zdanie:
Idę **ze swoim** psem.

Przymiotnik dzierżawczy „**swoim**” odnosi się do podmiotu

domyślnego, który go poprzedza, a więc zaimka osobowego „ja”. W takim razie słowo „swoim” musi się zmienić w postać „moim”.

To tak jak byśmy powiedzieli :

Idę z **moim** psem.

Po przyimku „z” musi być **celownik rodzaju męskiego rodzajnika rzeczownika „pies”, a więc słowo „dem”** ,ale przymiotnik dzierżawczy zastępuje rodzajnik rzeczownika, czyli przymiotnik dzierżawczy zastępuje słowo „**dem**”, a więc nie może słowa „**dem**” być przed rzeczownikiem, a jego **końcówkę „em” dopisujemy do tego właśnie przymiotnika.**

I zamiast:

Ich gehe mit mein dem Hund.

Otrzymujemy:

Ich gehe mit meinem Hund.

Przykład zdania, w którym przymiotnik dzierżawczy może być za rzeczownikiem:

Papuga jest **moja**.

W tej sytuacji słowo „moja” musi być bez jakiegokolwiek końcówki, bo nie odmienia się przez żaden przypadek deklinacji. Mimo, że w j. niemieckim słowo papuga jest rodzaju żeńskiego, to jednak ma ono postać mein. Nie meine.

Otrzymujemy zatem zdanie:

Die Papagei ist mein.

A zdanie:

Die Papagei ist meine. Jest zdaniem błędnym.

Nawet jeśli zmienimy rodzaj lub liczbę rzeczownika, a przymiotnik dzierżawczy będzie na końcu zdania, to mimo to, jego postać będzie wciąż taka sama tzn. bez końcówki.

Prześledźmy to:

Komputer jest mój.

Der Komputer ist mein.

Dziecko jest moje.

Das Kind ist mein.

Torba jest moja.

Die Tasche ist mein.

Psy są **moje**.
Die Hunde sind **mein**.

Bracia są **moi**.
Die Bruder sind **mein**.

Jak widzimy powyżej, za każdym razem jest tylko postać **mein** bez końcówki.

Zaimki osobowe w mianowniku z pierwszej i trzeciej kolumny zostały odmienione przez pytanie **czyj** i dostały postać dopełniacza **w drugiej i czwartej kolumnie**:

M-mianownik
D-dopełniacz

1 2 3 4 to numery kolumn

1	2	3	4
M	D	M	D
Ja-	mój	ich-	mein

ty-	twój	du-	dein
-----	-------------	-----	-------------

on-	jego	er-	sein
-----	-------------	-----	-------------

ona- jej	się- ihr
ono- jego	es- sein
my- nasz	wir- unser
wy- wasz	ihr- euer
oni,one- ich	się- ihr
pan- pański	Sie- Ihr

Przymiotnik dzierżawczy dostaje końcówkę z odpowiedniego rodzajnika ale tylko wtedy, gdy stoi **przed rzeczownikiem**, a nie za rzeczownikiem!!!

Prześledźmy to na przykładach:

To jest **moja** papuga.
Das ist **meine** Papagei.

To są **moje** teczki.
Das sind **meine** Taschen.

To są **moi** bracia.
Das sind **meine** Bruder.

I ostatnia sprawa **jak odróżnić niektóre identycznie brzmiące zaimki osobowe od przymiotników dzierżawczych.**

Mamy na przykład takie dwa zdania:

1. Dzisiaj **jej** zwracam książkę.

2. Dzisiaj **jej** siostrze zwracam książkę.

I teraz pytanie zasadnicze:

Jaka jest różnica pomiędzy tymi dwoma zdaniami **„mimo że, w obydwu zdaniach występuje to samo słowo „jej”?**
Czy w obydwu zdaniach chodzi o tą samą osobę?

Inny przykład. Mamy takie oto dwa zdania:

3. Nie rozumiem **ich**.

4. Nie rozumiem **ich** braci.

A tu jaka jest różnica pomiędzy zdaniami, **„mimo że, w obydwu zdaniach występuje to samo słowo „ich”?**
Czy w tych dwóch zdaniach chodzi o te same osoby?

Inny przykład:

Mamy takie dwa zdania:

5. **Jego** nigdy nie rozumiałam.

6. **Jego** matki nigdy nie rozumiałam.

A jaka jest różnica pomiędzy tymi dwoma zdaniem, **mimo że w obydwu zdaniach występuje to samo słowo „jego”?**
Czy w tych dwóch zdaniach również chodzi o tą samą osobę?

Zwróćmy uwagę na pierwszą parę zdań:

1. Dzisiaj **jej** zwracam książkę.

2. Dzisiaj **jej** siostrze zwracam książkę.

W zdaniu nr 1 mamy **w domyśle jakąś konkretną kobietę np. Monikę.** I ja **Monice** zwracam książkę.

A więc w tym zdaniu słowo „**jej**” jest **zaimkiem osobowym „ona”** w celowniku czyli **zamiennikiem** nie podanego słowa „**Monice**” na słowo „**jej**”.

Zwróćmy uwagę, że w zdaniu nr 1 moglibyśmy powiedzieć tak:

Dzisiaj **Monice** zwracam książkę.

Ale zamiast używać słowa „**Monice**”, używamy zamiennika czyli słowa „**jej**” i mówimy:

Dzisiaj **jej** zwracam książkę.

Jeżeli używamy **zamiennika „jej”** to oznacza to, że

używamy zaimka osobowego, bo zaimek osobowy zastępuje każdy rzeczownik i to nawet taki, który jest w domyśle.

A więc zamiast powiedzieć:
Heute gebe ich **Monika** das Buch zuruck.

Mówimy:
Heute gebe ich **ihr** das Buch zuruck.
I w tym zdaniu zaimek osobowy „ihr” zastąpił słowo „**Monika**”.

W zdaniu nr 2 natomiast, mamy w domyśle już nie samą **Monikę**, ale siostrę **Moniki**, Grażynę. I ja siostrze **Moniki**, czyli Grażynie zwracam książkę.

Zatem słowo „**jej**” jest tutaj przymiotnikiem dzierżawczym, bo określa **czyja jest ta siostra** i słowo „**jej**” nie może istnieć bez następującego po nim rzeczownika „**siostrze**”.

Zamiast powiedzieć:
Dzisiaj **Moniki** siostrze zwracam książkę.
Lub:
Dzisiaj **Grażynie** zwracam książkę.

Mówimy:

Dzisiaj **jej** siostrze zwracam książkę.

I w tym zdaniu słowo „jej” zastępuje słowo „Moniki” lub słowo „Grażynie”.

A więc po niemiecku zamiast:

Heute gebe ich das Buch der Schwester von Monika zuruck.

Powiemy:

Heute gebe ich das Buch ihrer Schwester zuruck.

I w tym zdaniu przymiotnik dzierżawczy „ihrer” zastępuje wyrażenie „von Monika”.

W j.polskim w zdaniach nr 1 i nr 2 mamy dwa identyczne słowa „jej”.

Ale w j.niemieckim w zdaniu nr 1 mamy słowo „ihr”, a w zdaniu nr 2 mamy słowo „ihrer”.

A skąd się wzięła końcówka „er” w przymiotniku dzierżawczym „ihrer”?

A no stąd, że rzeczownik „siostrze” jest rodzaju żeńskiego, a po czasowniku „zwracam” zadajemy pytanie komu czemu? czyli celownika.

Przymiotnik dzierżawczy odmienia się przez przypadki, rodzaje i liczby tak samo jak rodzajnik i zachowuje jego końcówkę.

W tabeli na odmianę przymiotnika dzierżawczego przez przypadki, widzimy, że w celowniku rodzaju żeńskiego, ma on postać „ihrer”.

Idąc tym samym tokiem rozumowania i stosując te same zasady gramatyki niemieckiej i polskiej, w zdaniach nr 3 i nr 4, otrzymamy dwa różne słowa.

Pierwsze z nich zaznaczone na czerwono, będzie tylko **zaimkiem osobowym „sie”** a drugie zaznaczone na czerwono będzie przymiotnikiem dzierżawczym **„ihre”**.

Podobnie w zdaniach nr 5 i nr 6.

Pierwsze słowo zaznaczone kolorem czerwonym będzie tylko **zaimkiem osobowym „ihn”** a drugie zaznaczone na czerwono będzie **przymiotnikiem dzierżawczym „seine”**.

I ostatnia uwaga!!!

Łatwiej nam będzie odróżnić przymiotniki dzierżawcze od zaimków osobowych jeśli zapamiętamy jeden ważny szczegół. A mianowicie to, że słowo **„ihn”** nie oznacza po polsku słowa „jego” ale słowo **„go”**.

W j.polskim i niemieckim te dwa słowa: **„jego”** i **„go”** różnią się od siebie bardzo. Pierwsze z nich jest zawsze i wszędzie **przymiotnikiem dzierżawczym** a drugie tylko **zaimkiem osobowym**.

„Jego” to może być na przykład kochanka, a **„go”**, to gdy was z nią zdradzi, można za to kopnąć w tyłek.

„Jej” i **„jej”** to też różnica, jak widać w zdaniach nr 1 i nr 2.

Proponuję też poćwiczyć sobie z formą grzecznościową

przymiotnik dzierżawczego i zaimka osobowego, próbując przetłumaczyć na niemiecki tylko te słowa zaznaczone na czerwono:

a)Nie widzę **pana**.

b)Nie widzę **pana** rodziców.

c)Nie rozumiem **pani**.

d)Nie rozumiem **pani** pytania.

e)Nie rozumiem **państwa** Kowalskich.

f)Nie rozumiem **państwa** polskiego.

g)Nie rozumiem **państwa** córek.

h)Nie rozumiem **państwa**.

i)Czy mogę prosić do tańca którąś z **pań**?

j)Czy ten taniec jest dla **pań** córek?

k)Czy ten taniec jest dla **pań** czy facetów?

l)Nic **panom** nie dam.

ł)Nic nie dam **panom** z tej firmy.

m)Odwiedzę kilku **panów** z Berlina.

n)Odwiedzę **panów** ponownie, **panowie!**

o)Odwiedzą **panów** żony!

ó)**Panie** i **Panowie!**

p)Jak **pan** ma na nazwisko, **panie** Robercie?

r)**Pańskie** oko konia tuczy.

s) **Pańskie** dzieci mi przeszkadzają.

t) Co ma **pani** dla mnie?

u) Co ma **pani** brat w garażu?

w) Co on w **pani** widzi?

y) **Panie** z Niemiec są brzydkie.

z) **Panie**, co **pan**?!

